

Ошо Оливањи

УФОЛОГ

I

Док сам још седео с друге стране катедре, у основној школи, другар из одељења ми се поверио да је једне ноћи видео летећи тањир. Према опису, летелица није одступала од уобичајеног сезонског модела 1978/1979: заобљена купола и обод украшен крупним светлећим дугмадима. Елеганција је у једноставности.

Замолио ме је то да остане наша мала тајна. Зашто би уопште измишљао тако нешто, питао сам се, али му свеједно нисам поверовао.

Не кажем да он није видео *нешѿо*. Не кажем да ја не бих видео нешто *друѿо*.

Испоставило се да је нашу малу тајну поделио и са другима, али да се нико није превише узбуђивао; на крају крајева, можда га је стварно видео. Летећи тањир у Новом Саду? Зашто да не.

Видите, одрастао сам у неком другом времену. Један сам до ретких који се сећа британске телевизијске серије *УФО*. Веселих седамдесетих чињеница да нисмо сами у свемиру није морала научно да се доказује. Узимала се здраво за готово.

А свемирци нису морали да буду непријатељски расположени према нама, Земљанима. На сваког *Осмоѿ ѿуѿѿника* ишли би једни *Блиски сусреѿѿи ѿреће врсѿе*. Чак и ако нису били умиљати “итијеви“, ванземаљци су долазили и одлазили, стално у неком само њима знаном послу - који се углавном сводио на зезање усамљених сведока - али замућена фотографија елипсастог предмета на дневном небу, или груписаних светала на ноћном, угнездила се прво у нашу колективну подсвест, а одатле јој није требало много до свести. Како смо одрастали, остављали смо летеће тањире за собом заједно са Деда Мразом и осталим слатко-горким преварама за мале људе.

Данас?
Залуђеност летећим тањирима представља знаке озбиљног менталног поремећаја.

II

“Професоре, јесте ли видели Марлу?”

“Марла је машала.”

“Немој да се лажемо, професоре. Марла је заљубљена у вас.”

Никада не бих успорио ход. “Заљубљена је она у летеће тањире”, одговарао бих.

Они би ме поклопили детињим: “У вас више.” Против тога нисам имао аргумената.

Када је тачно читава катедра постала тако вицкаста? Ако мене питате, са прикривених намигивања, безобразних осмеха и кошкања лактом пребрзо су прешли на отровне речи. Одједном су се и професори и студенти претворили у покварену плочу. *Тамајочи и Марла, њо су срца два.* Факултет није попут средње школе, због таквог нечег не могу да изгубим посао или завршим на стубу срама, али свеједно није било пријатно. Руку на срце, код професорског кадра углавном се радило о зависти, баш као и код дела напаљених младића који још нису знали да финиширају - мењач вечито заглављен у четвртој - а и да јесу, бојим се да им код Марле то не би помогло.

Моји вербални окршаји са будућим академским грађанима најчешће би се завршавали на исти начин. Знао бих да ми се прикрала с леђа, ниоткуда, када би мали штребери напрасно ућутали. Још нису умели да се носе са ситуацијом када смо обоје били присутни. Заиграо бих обрвама, рекавши им: “Иза мене је, је ли?” мамећи њен кикот, терајући екипу у стампедо.

Тако је било и тог априлског понедељка.

“Надам се да ми носиш семинарски”, рекао сам јој када смо остали сами.

Она се само смешкала. “Мораће да сачека.”

“Молим?”

Раширила је руке, у недовршеном покрету слегања раменима, као да је ухваћена у несташлуку. “За сада.”

Марла је била чудо. Стајала је прекрштених мартинки наред напрасно опустелог ходника, равне црне косе, црних подочњака, у једноделном црном костиму. Била је минијатурна, витка, немирна. Имала је претеране наслаге шминке, али само на одређеним местима: капци, трепавице, мрвица испод очију. Увек јој се видело минимално млечнобеле коже, а усне су јој природно биле боје труле вишње.

Узела је ваздух и неуморно изговорила:

“Мој уфолог каже...”

III

Прошло је свега пола године откако сам од ње први пут чуо ту реченицу и још се нисам навикао; никада и нећу. Кад год бих је чуо, мој стомак би сâм од себе увукао ручну и залепио се за шофершајбну.

Мој уфолоџ ово, мој уфолоџ оно.

“Је л’ ти радиш све што ти твој уфолог каже?”

Насмешила се одсутно. “Мој уфолог је *йрави*. Морате једном да га упознате. Имали бисте шта од њега да научите.” Иако се и кроз шминку видело да је неиспавана, кад год би причала о њему, мала лујка је звучала усредсређено и убеђено.

“Да се ти и ја договоримо нешто”, рекох коначно, мрвицу грубље него што сам желео. “Зезаћу се с тим твојим летећим тањирима када урадиш домаћи. А после ћу са задовољством оповргнути све твоје тезе. Шта кажеш? До среде?”

Пружила ми је руку. “Обећавам.” Врхови прстију били су ледени, али јој је длан био јастучаст и топао. Брзо сам завршио руковање.

Професор Тамајочи. Мораш да му титраш да би од њега нешто добио. Или је бар тако већина говорила. Моја девиза заправо је била “не спасавати никога”; нека спасавају сами себе.

Не и у Марлином случају: увлачила вам се под кожу, као пирсинзи које је сигурно имала. Није ми дала да се извучем тако лако. Морао сам сада ја да саслушам *њено* предавање.

“Ви стварно не знате за те догађаје? Или се само правите?” Заколутах очима. Поново ми је набројала све случајеве, клинички, са научничком дистанцом. Већ сам и сâм, против своје воље, почео да их памтим. “Лајковац, 1965. Мали Мокри Луг, 1969. Црна Трава, 1972. Колашин, 1977. и 1982. Мали Иђош, 1989. То само код нас. Мисија се сваки пут састојала од једночлане посаде, а сваки наредни пут остајали су дуже.”

И то је била наша мала игра. Није се истински љутила на мене што јој не верујем, само је звучала као да јој је криво што не може да ме убеди. Мени је било криво што се толико уноси у те глупости.

“Све је питање перцепције, професоре.”

“Или можда пројекције? Размишљам да ти променим тему семинарског у *Ванземаљци у йесмама домаћих народњака*.”

“Земљане, јаране...”

“Хеј, Рамбо се не рачуна.” Имала је смисла за хумор, значи, није могла да буде баш потпуно луда. “Марла, Марла. Само губим време с тобом.” Одлучио сам да је боље да за промену звучим као професор. Свака мисија на крају успе, не мора да буде ванземаљска, само јој дајте времена. Макар то било натерати Марлу да се понаша конвенционално и преда ми рад.

У изненадном нападу инспирације, рекох: “Него, кажи ти мени, јесу ли те њихове мисије успешне?”

“Зар би долазили толико пута да јесу?” рече она. “Морамо да изађемо, професоре. Ви и ја. На пиће. Желим нешто да вам испричам.”

“Нема шансе.”

Испод неизвештачене позе, тамне мазарије и алармантних знакова умора, била је прелепо дете. “*Молим* вас. Ако не изађемо вечерас, ко зна када ћемо се видети.”

“Матор сам ја за тебе, Марла.”

“Уопште нисте.” Побеже јој несташни осмејак. “Овај, уопште ниси.”

“Признај, вади ме минђуша.”

“Драги професоре”, рече она корачајући уназад, “вас волим највише на свету, али морам да путујем”,

Припретих јој прстом. “Не пре него што завршиш оно што ми дугујеш.” Нисам знао од чега је то тачно одговорам, али осећао сам да вреди.

“Обећавам”, рече она озбиљно.

“Зашто ме плаши то што понекад говориш?”

Послала ми је пољубац, окренула се и нестала.

IV

Испрва нисам приметио да је нисам срео читава четири дана. За то време универзитетско зачикавање као да је попустило и морам да признам да сам због тога одахнуо.

Нас тројица професора са најцењенијих катедри имали смо канцеларије у поткровљу и заједничку секретарицу. Тијана, црвенокоса паклена машина штелована у Гриничу, била је жена мог живота. Хладно сензуална, челичних живаца, брутално цинична, спретнија од већине људи које сам познавао, могла је да опслужује бар још толико; осим тога, супротно свом надимку, нисам био претерано захтеван. У петак око седам, затекла ме је на степеништу, пред велико бекство кући, и цермонијално ми увалила пристигле радове. Прегледавши на брзака фасцикле, рекох:

“Нема Марлиног?”

Тијана ме погледа преко оквира наочара. Из гомиле је извукла црну фасциклу која ми је некако промакла.

Одмахнух руком. “Немој и ти, молим те. Требало је да га преда још у среду.”

“Ништа нисам рекла.”

“Ни немој.” Помогао сам јој да обуче мантил. “Лудило са том девојком се отргло контроли.”

“Људи воде досадне животе, Тамагочи. Када ћеш већ схватити.“

Ето. Професор социологије који је пао из *Увода*. Објаснила ми је зашто не успевам да оставим утисак на њу још пре него што сам пред факултетском зградом посматрао како нестаје у унутрашњости црног BMW-а свог актуелног швалера, високог функционера градске владе. Докони професори већ су препричавали детаље њиховог сексуалног живота као да су им присуствовали. Нисам желео да их слушам, јер нисам желео да верујем у њих.

У стану ме је чекао телевизор, мачак по имену Ђорђе и резервна флаша пелинковца. Имао сам прилику да се коначно испавам, али коме још треба сан? При помисли на дисертацију коју сам започео 11. марта 1996, одмах сам се прихватио семинарских радова. Када сам стигао до Марлиног, нисам га одмах отворио, питајући се шта могу да очекујем од ње.

Одговор је био: било шта. А овај пут је стварно претерала.

У црној фасцикли налазио се један једини лист папири на коме је болдованим фонтом писало **УПОМОЋ**.

V

Марлина неслана шала упропастила ми је ионако труло вече. Кад год бих се петком играо лава у кавезу, позвао бих Радицу. Као и она мене, усталом.

Глатко ме је одбила, први пут у историји, што је значило да је пронашла некога. Благо њој.

Брат још никада није одбио консултације са пелинковцем до јутра. Код мене или код тебе? Ево стижем. Када је ушао у мој стан и угледао разбацане студентске радове, рекао је само *ау*, а ја сам му налио прву чашицу. Љуштили смо их као да нас ђаво гони, а ја сам се трудио да из главе потиснем слике Тијане и њеног буце у компромитујућим позама.

Дошло је време да себи признам како и сâм водим досадан живот.

А сви знамо шта о таквима мисли секретарица Тијана.

VI

Када сам прогледао касно поподне, пред носом ми се налазило Марлино **УПОМОЋ**.

Пробудио сам брата да га возим кући. У повратку, не знајући како да се изборим са сопственим немиром, успео сам да изведем врло непопуларан потез.

Одвезао сам “ајкулу“ до студентског дома.

Марлина цимерка, која ме је дочекала на вратима њихове собе, није била умотана у пешкир, али је зато носила мајицу кратких рукава која јој је досезала до колена. И изгледала је као да ће сваког часа да прасне у смех. Свако ко би наишао ходником из оба смера - нисам знао никога од њих - добацио би нешто њој или мени. Неколико пута сам проверио да ли сам обукао сако са кожним закрпама на лактовима или да ли на прстима имам трагове креде. Из авиона се видело да сам на непријатељској територији.

“Марла је отишла кући, професоре.“

Испратио сам погледом групу типова у купаћим гаћама која се дуж ходника добацивала шареном лоптом за плажу. Јуноше ће ово на факсу препричавати у сласт. А тек када сазнају професори...

Јао, глава.

“Договорили смо се да уради нешто за мене“, рекох. Је ли ти можда рекла када се враћа?“

Одмахнула је главом смејуљећи се. Живо ме је занимало како изгледа Марлина соба, а изгледа да је то осећала и њена цимерка, па је намерно пропуштала да ме позове унутра. Или је можда само крила свог личног купача.

Урадио сам још нешто што се не сме: пре него што сам заврнуо за угао, нагло сам застао и намигнуо непријатељу. Она је и даље стајала на вратима благо накривљене главе.

“Сад сам се сетио“, рекох. “Не знаш случајно одакле је она?“

Ту ме је чекала. “Мараскиново. *Слајка кај за сладак живојџ.* Село близу Суботице.“ *И шџа ћеи сад с џим?*

Стварно нисам знао шта бих. “Вредно ми учи“, добацих.

“Само то и радим.“ Зализала је несташни прамен. “Професоре.“

VII

Обећавам, рекла је Марла. *И ујомоћ.*

Први пут сам се запитао шта то радим на шездесетом километру од Новог Сада; увелико је свирао други диск *Physical Graffiti*.

Како *шџа радим?* Забринут сам за своју омиљену студенткињу.

“Ајкула“ је тешко подносила рупе на путу између Фекетића и Бачке Тополе. Залутао сам само једном. Пре овог импулсивног покушаја сеоског туризма, нисам ни знао да имам фобију од паланке, потпуно бесмислено у Земљи сељака.

Марла из Мараскинова. Симпатично.

Не знам шта сам уопште очекивао од села. Као прво, све видљиве улице биле су асфалтиране. У предвечерје је на њима још било људи: деца на бициклима са помоћним точковима, обавезна безуба екипа испред драгстора, земљорадници који се на тракторским приколицама

вуку кућама са посла из поља. Другим речима, све нормално и за најурбаније услове. Требало је само смислити како да пронађем Марлин дом, а до тог степена планирања још нисам стигао.

Као и свака будала, имао сам среће. У последњи час закочио сам испред жене са отеклим цегерима која је прелазила главну улицу двадесетак метара од избледелог пешачког прелаза. Прописно сам је преплашио. Пошто сам се уверио да јој ништа не фали, понудио сам јој превоз као искупљење. Ђаскали смо о времену, политици и апстрактној категорији “живот уопште”. Када сам је питао где станује Марла Виторовић, погледала ме је као да сам полудео, а онда је праснула у смех. Објаснила ми је куда да идем, обрисала сузе и више није проговорила до куће.

Марлина мајка је била старија него што сам очекивао, али онако марлински симпатична. Упитно ме је погледала с врата, док се око ње ширио благотворан мирис колача у настајању.

“Добро вече, ја сам професор Бошко Радев. Јесте ли ви мајка Марле Виторовић?”

“Марле?” Насмешила се. “Мислите, Вишње.”

Марла се зове Вишња? Добро. “Нисам знао да се...” замуцах. “Ја сам њен...”

Климнула је главом и рекла: “Тамагочи.” Звучало је *Тамајоћи*. Спустила је руке у кухињским рукавицама налик боксерским шапама на моје подлактице и увукла ме унутра. Вешто се пробила кроз лавиринт уских ходника, а ја сам је следио у стопу, не усуђујући се да је испустим из вида. Када смо стигли у кухињу, бацила се ка рерни, а ја сам схватио шта жели и реаговао за десетку; подигао сам прве крпе које су ми се нашле при руци и прихватио други крај усијане тепсије. Заједно смо је бацили на дрвену плочу за мешење теста и задовољно се насмешили једно другом.

“Сада имамо право да је поједемо целу”, рече она, скидајући рукавице и пружајући ми умашћену руку. “Ја сам Јасна, Вишњина мајка. *Марлина* мајка. Има неких проблема? Чему можемо да захвалимо за ову посету?”

“Све је у реду, ове недеље сам очекивао Марлин задатак, али га није предала, па сам се мало забринуо. Је ли она овде?”

“Вишња? Не, није овде. Отишла је на викенд код моје сестре у Београд.”

Нисам добро сакрио разочарање, тако да је Јасни било мало непријатно. Приче које је сервирала цимерки и мајци нису се поклапале, али то још ништа није значило.

Пијуцкао сам ракију од вишње и јео још врели колач од вишње, док је Јасна Виторовић прала контигент посуђа достојан омање касарне. Вишња. Вишње. Смејао бих се да ми није било страшно; на крају

и јесам, после треће чашице. Кезили смо се једно другом у тишини и било нам је лепо.

На путу до тоалета, наишао сам на собу која је несумњиво припадала Марли. Нисам могао да одолим. Требало је да ми открије много више него њена студентска соба, а само је поставила нова питања.

На први поглед соба је деловала као да припада дечаку. Са плафона су висили модели авиона из Другог светског рата свих величина, припадности и формација. Минијатурни црно-бели телевизор на ноћном сточићу. Скромна колекција научнофантастичних романа из шездесетих. Сабрана дела Чака Поланика.

Почео сам да опажам и друге, неодређено женственије детаље. Телефон у облику стопала са лакираним ноктима. Постер *Sisters of Mercy* из фазе коју већ нисам слушао. Лампа за ноћно читање преко које је пребачена розе свилена марама. Међу авионима се стидљиво клатио класичан модел летећег тањира из филмова инвазије педесетих.

Када сам се вратио, Јасна је завршила спремање и наставила да лицка вишњевачу.

“Већ сте сигурно приметили, али она је... мало на своју руку“, рекла је загледана кроз ретку чипкасту завесу на кухињском прозору; напољу се спуштао мрак. “Њен отац, знате. Никада га није упознала.“

Климао сам главом у нападу разумевања и сâм се прихвативши пуне чашице која ме је чекала. Четврта. Или беше пета? Пијанство најбоље лечи мамурлук.

Јасна као да је тек тада постала свесна мог присуства. Устала је да нам исече још по парче колача. Размишљао сам о стратегији наглог повлачења када ми је на памет пало нешто што сам просто морао да је питам.

“Можда ће вам ово што ћу вам сада рећи звучати мало чудно, али, Марла, мислим Вишња, непрестано помиње некаквог уфолога и...”

Јасна прво скупи руке, а потом и усне, мудро климајући главом, као да је још одавно одлучила да зажмури пред некаквим кћеркиним хроничним несташлуком.

“Није он никакав... *уфолоџ*, бар не прави. Ма, то је смешно, човек се само разуме у народну медицину. Знате већ, лековите траве, акупунктура и слично. Вишња га тако зове одмалена јер са њим може да прича о стварима које су је одувек занимале.“ Насмешила се. “Видели сте јој собу.“ Из фрижидера је извадила теглу нечега што је личило на фефероне и, не понудивши ме, кренула да трпа једну по једну у уста. “Човек се зове Богдан“, рече између две папричице. “Пре или касније, сви из села му се обрете са неком својом муком.“

Прогутала је најмање десет феферона не сажвакавши их. Покушао сам некако да јој привучем пажњу, али сам успео тек када сам нагло устао да се поздравим. *Ја сад идем, до виђења, хвала на љостојримсџиву, хвала на свим овим... вишињама.* Подигла је главу полако, погледала ме као да ме у потпуности разуме и једном климнула. И даље је била љубазна, али више није била ту, са мном.

Напољу мркли мрак, више никог није било на улицама. Излазећи из села, успорио сам до четрдесет на сат, и мање, покушавајући да ухватим знаке било какве активности у кућама крај пута. На све прозоре уредно су били навучени застори, капци и ролетне, ниоткуда није допирао ни трачак светла.

Знам да ноћу у селима углавном нема живота, али ово је било превише. Још није било ни десет сати. Заинатио сам се. Немогуће да је моја првобитна *џаланкофобија* била оправдана. Застао сам крај сваке куће са обе стране пута да завирим у двориште. Ни пас да залаје, ни јеж да уздахне.

Уздахнуо сам ја.

Постало ми је хладно, те сам паркирао на пола јарка да обучем јакну. Искористио сам станку да попушим цигарету и разбистрим главу. У свакој другој прилици уживао бих у мртвој тишини, али ми ова није пријала. Желео сам што пре да пометем овај фијаско под тепих и заборавим на њега. Љутићу се мало на Марлу у понедељак, онако како то само другарски настројен професор зна, и то ће бити то.

На крилима ветра до мене је стигао једини звук одавде до краја света. Ту недалеко, неко је безбрижно звиждукао познату мелодију. Шта то беше?

Ах, да. "Space Oddity".

Изненада отрежњен, али ништа мање узнемирен, бацио сам недопушену цигарету у јарак, закључао кола и пошао пешице назад у село.

VIII

Нисам дуго тражио вицкастог љубитеља Боувија: висока прилика у црном огртачу са наглашеном усправном крагном кретала се централном улицом ка другом крају села, лагано, као да лебди десетак центиметара од земље; велика беспрекорно избријана ћела блистала је плавичастим сјајем на месечини, у том часу једином извору светла у Мараскинову; чак ни уличне лампе на зарђалим стубовима нису радиле. Нико осим мене није присуствовао његовој безбрижној шетњи кроз село. Ходао је средином пута, као газда који обилази имање; његово звиждукање се појачавало и утишавало, повремено сасвим

престајући, а ја нисам могао да оценим да ли је за то заслужан ветар или он сâм. Ко год *он* био.

Одбијао сам да прихватим да је ова приказа уфолог, *Марлин* уфолог, иако ми је стомак говорио да нема никакве сумње. Грчеви у најави које сам осећао појављивали би се само када сам имао трему пред јавни наступ, макар то било и сопствено свакодневно предавање.

Обојица смо чули шкрипу нечије капије која је у тишини сеоске ноћи одјекнула попут праска бича. Он нагло застаде. Није окренуо главу, нити се померио на било који начин, само је остао да... лебди у месту. Из њему најближег дворишта, пет-шест кућа од места на којем сам чукао, изашла је жена Јасних година, шта више, личила је на Јасну Виторовић, али са те удаљености нисам могао да будем сасвим сигуран. Предала му је у бледе руке нешто што је личило на поклопљену зделу за супу, а он се из захвалности наднео над њу попут грабљивице и гласно је цмокнуо у чело. Док се жена послушно враћала у кућу, знао сам да је касно, да сада пошто-пото морам за њим, па макар завршио на најружнијем месту на свету. А ако ћемо право, тамо где је *овај* ишао, сигурно није могло да буде лепо.

Више нисам веровао ни једној јединој речи Марлине мајке; било ми је жао што нисам био навалентнији, поставио више питања, можда затражио телефонски број њене сестре у Београду. Одједном су ми све расправе са Марлом, сва та зачикавања и прећутне игрице, деловали као њен аутентични вапај за помоћ.

Вас волим највише, али морам да њујџујем.

Увалила се у нешто страшно, нешто изван моћи поимања - бар мог - нешто што је чак и за малу жестоку Марлу било превише.

Висока прилика у огртачу поново је клизила ка ободу села, а ја сам, на безбедној удаљености, послушно каскао за њом. Стигавши до дворишта из којег је изашла жена са ноћним поклоном за њега, и даље нисам могао да оценим ради ли се о Марлиној кући. Напола сам очекивао да ће, како прођем, из сваког дворишта изаћи станар и придружити ми се у колони коју је водио морбидни фрулаш из бачког Хамелина, али то се није догодило. Све куће прогутао је мрак и све су постале фотокопије једне те исте куће. Убрзо сам сазнао које.

Кретали смо се кроз ноћ, само он и ја. Откако смо оставили последњу настанбу за собом, температура је осетно опала. Мој водич се ниједном није осврнуо. Будући да је месечина обасјавала кривудасти пут којим се кретао, успех да назрем наше коначно одредиште - незграпну замрачену грађевину на врху брдашцета. Жута кућа на крај села; вероватно баш она у чију је част спевана песма. Кућа која је сељанима послужила као модел за њихове куће, њихове животе.

Ето куда смо ишли.

Уместо да јој се приближим, сваким наредним кораком кућа се удаљавала од мене - али не и од њега. Имао сам осећај да до ње никада нећу стићи, зато се нисам ни бринуо шта ћу у њој затећи. На моменте осећајући као да и сâм лебдим, помислио сам да је можда било нечега у оним силним вишњама којима сам накљукан у свим облицима, те сам брже-боље набио два прста у грло. Напињао сам се у прабини и бљувао у празно, али ништа није излазило напоље.

Ушмрках пуним плућима ледени ваздух. Напољу се није чула природа, живуљке, чак ни ветар који ми је ударао чвегере у нос. Пластичан месец, пластичан жбун, пластична крава, због чега сам пластичан и ја; све се пресијавало од болешњикаве глазуре.

Земља зове мајора Тома. Сабери се.

Док сам се фемкао, издужена прилика је лебдела у месту, чекајући да се смислим. Уздахнуо сам, подигао крагну јакне имитирајући га и пошао даље. Тек тада је кренуо и он, вукући репове огрчаца у прабини.

IX

Чим је приказа нестала са видика, у дворишту куће на крају села, почео сам видно да смањујем раздаљину до врха брда. Једног тренутка ходао сам као на покретној траци која се креће у супротном смеру, већ другог неко ме је испалио као из праћке. Стигавши до уредне тарабе од пљоснатих, зашиљених летви, осећао сам упалу мишића у бутинама, а моја јакна од цинса имала је тамне елипсасте дезене под пазухом. Прво на шта сам налетео када сам ушао у двориште био је пас.

Видео сам му само очи, али обрисом је подсећао на вучјака. Није се померао, режао, нисам чуо ни како дише. Одлучио сам да сачекам да начини први корак и успут мало предахнем. Убрзо сам схватио да бих тако чекао читаву ноћ.

Цукац, ни макац.

Стиснуо сам петљу, оно мало што ми је остало, и кренуо напред, ногу пред ногу. Бацио сам поглед на чуваркућу тек када сам га оставио за собом.

Антиклимакс: пас је био пљоснато импровизовано уметничко дело од картона и дебеле жице. Уместо очију, тродимензионално и на аутентичној раздаљини - нешто налик ефекту супротном од пикасовског - имао је две лампице позајмљене из гарнитуре украса за божићну јелку; вештачке очи сијале су пригушеним жућкастим светлом. Из репа му је вирило неколико танких електричних жица које су нестајале у песку.

Пришао сам да их боље осмотрим, а вучјак је из протеста закрчао:

“Ав. Ав.“

Око врата му је висио, као бернардинцу буренце, старински радијски звучник без кутије. Снимљени глас био је људски, упадљиво метализиран и нереалан, али сам свеједно претрнуо. Потражио сам упаљач у џепу и осветлио куче. Немарним потезима молерске четке нешто је било исписано читавом дужином његовог тела.

ЦЕКИ.

“Ав. Ав“, рече.

Убрзао сам корак што даље од њега, ка издуженој вишеспратној кући. Сви прозори били су у мраку, баш као и код сеоских капија. У потрази за скровитим прилазом ради осматрања и извиђања, обишао сам две стране - преостале су зарасле у мрачно жбуње - али једино на шта сам нашао били су подрумски прозори прекривени мемљивим картонима. До главних двокрилних двери стизало се испуцалим каменим степеницама.

Врајџи се. Није касно. Врајџи се.

Попео сам се, ухватио кваку од кованог железа и отворио врата.

Угледавши црно-беле плочице на поду пространог предсобља, уплашио сам се да ме чека нова оптичка варка: моја величина неусклађена са висином просторије у њеним различитим угловима.

Тишина. Двоумио сам се да ли да се огласим - *Ало! Комшија!* - и тако предупредим могућу непријатељску реакцију домаћина танцаром, или да се притајим и искористим елеменат изненађења. Под условом да стварно не зна да сам стигао. И да ја знам шта ћу пошто га изненадим.

Сваку дилему отклонио је женски крик који се проломио кућом.

Дошао је однекуд испод мене. Лако сам пронашао лучни пролаз без врата и степенице које се увијају надоле. Спустио сам се спрат ниже жуљајући леђа о зид који није пружао никакав осећај сигурности.

Подрум је био лабораторија.

Х

Не знам како бих је другачије назвао. Имала је све: стаклене витрине са епруветама, радне површине са раскошним микроскопима, минијатурне рефлекторе, а усамљени хируршки сто прекривен зеленим чаршавом био је нагуран у угао. До њега су стајала двоспратна колица са металним тацнама пуним скалпела свих величина. Високо у супротном углу, на сталку је висио црно-бели телевизор отпањен до даске на коме је плавојка у поцепаној хаљини бежала пред чудовиштем прекривеним крљуштима.

Просторију испуни још један плавојкин крик, стар најмање педесет година.

Требало је да одахнем, али нисам.

У великој стакленој посуди пуној ружичасте течности пливао је мозак, људске величине, боје и облика. Без оклевања сам умочио прст у воду и оњушио га. Темпера. Скупио сам храбрости да додирнем мозак и установио да је направљен од пластелина.

Шта је све ово? Реквизити за филм Еда Вуда?

Поред микроскопа стајала је отворена картонска кутија са ампулицама безбојне течности. Канта за смеће била је до врха напуњена употребљеним шприцевима и тиркизним ватама. Када је радња на телевизору утихнула, зачух некакво потмуло зујање.

Зид између ормарића са епруветама и хируршког стола чинила су панел врата ненавучена до краја. Упео сам се да их померим и провукао се кроз процеп у суседну просторију. Била је осветљена зеленим неонским светлом, а на најудаљенијем крају дрхтурила је овећа старинска хидрофор-пумпа.

Све друго је било још занимљивије.

Дуж читавог зида протезала се сталажа са четири полице тегли са вишњама. Пришао сам да прочитам етикете. Истим немарним рукописом којим је именован картонски пас у дворишту био је исписан низ имена: Маришка, Снежана, Стипан, Јасна, Лајош. Један мањи део заузимале су необележене флаше за ракију. Отворене пакле цигарета различитих марки биле су набацане у велику картонску кутију. Све ме је забрињавајуће подсећало на складиште са примитивним даровима сељана.

Хидрофор је имао *своју* налепницу. МАРАСКИНОВО. Неуморно је негде упумпавао воду, а славина која је извиривала из зида изнад њега није била заврнута до краја; вода је падала у крупним капима на блистави камени под. Мозак ми је радио убрзано, колико је у том сненом, развученом тренутку могао, трудећи се да разради оно што је видео, али није ишло. Јеби га, није ишло.

Преко овога их њрује нечим. Било је то једино објашњење.

И затим: *морам њо некако да зауставим.*

Поред хидрофора су се налазила нова врата. Класична, метална, као у атомском склоништу. Довољно сам видео; надао сам се да ће ме одвести напоље из куће.

Ни она нису била закључана, али нису водила у двориште, већ у нову просторију у мраку. Уз слабашно зелено светло које је допирало из магацина требало ми је времена да схватим да ту има некога. Напио сам прекидач, притиснуо га и пронашао оно што сам све време тражио, надајући се да нећу пронаћи.

XI

Ту се крила Марла.

XII

Лежала је на полуиздигнутом хируршком столу, потпуно гола, везана каишевима преко груди и бутина. Тек када сам јој сасвим пришао да видим да ли је жива - прса су јој се тек благо уздизала, али је барем дисала - видео сам шта јој је све урађено.

Добро сам претпостављао. Имала је пирсинге, баш као и тетоваже. По читавом телу.

Они најситнији цртежи, на подлактицама, листовима и чланцима, били су класични - змија, бодеж, бодљикава жица трибала - али они већи били су оригинални, маштовити чак, детаљни у изведби и махом неразумљиви. Дуж бутина су се пружала два идентична стилизована копча. Леву страну стомака красила је осенчена слика Сатурна. Та је била свежа и још је крварила. Оно за шта сам у први мах помислио да су стидне длаке била је тетоважа минималистичке ракете какве се сећам из старих стрипова о Флашу Гордону.

Пирсинзи су углавном били гроздови прстења нанизани дуж надлактица и листова. По један прстен пролазио је кроз капљицу тамноцрвених брадавица, а један већи - скоро алка - кроз полни орган. Нисам смео себи да дозволим да ми припадне мука. Не сада.

Међутим, ништа није било тако страшно као ожиљци - намерна скарификација такође у форми дезена. Већином старе повреде и неколицина још незараслих рана.

Шта си ти урадила себи, дејше, питао сам се.

Потапшао сам је по образу, али, она се, у дубоком сну - замало трансу - није ни померила. Капци су јој били масноцрни, али не од шминке, схватио сам, већ исконске изнурености. И даље је дисала уједначено и плитко. Отпетљао сам везе и покушао да је превалим на страну.

На плећкама је имала поједностављену слику ћелаве главе и издигнуте крагне. Видело се да је та тетоважа најстарија и да је неко од настанка више пута прешао преко ње да је освежи. Доњи део леђа био је прекривен упаљеним, изукрштаним црвеним браздама. Пао ми је мрак на очи када сам на зиду угледао бич са кога је још капала крв.

Неко ме је куцнуо по рамену.

Нагло сам се окренуо и скоро се сударио са њим. Висока фигура у огртачу је ко зна од када стајала иза мојих леђа. У сенци сам му видео само леву страну горње усне, која је подрхтавала. Дах му се осећао на некакву хемију. Био је за главуцу виши од мене.

Гледали смо се ћутке неколико тренутака, а онда сам му скочио за врат. Не из храбрости, већ потпуне панике.

Устукнуо је - ударивши великом сјајном ћелом у висећу сијалицу - али се није опирао. Претурили смо се на под; он се дочекао на леђа, ја на његове груди, избивши му ваздух из плућа. Испод огртача није носио мајицу: кожа му је била плавичаста, леденохладна и некако... склиска. Брже-боље сам се одвојио од њега и отпузао уназад све док нисам ударио у зид. Он је остао да лежи у истом положају.

Сијалица која нам се њихала изнад глава осветљавала је час Марлино непомично тело на столу, час његово на поду. Померао је усне као риба на сувом. Пажњу ми је привукао коцкасти комад нечега до његових ногу. Пришао сам опрезно и узео га у руку.

Ципела са високом платформом од необрађеног дрвета.

Јебена штула. Ходао је на јебеним штулама.

XIII

Његова предимензионирана ћела са све црволиким венама није била права, већ склепана од некакве растегљиве гуме. Која му је била пришивена за чело; кожа око црног конца била је упаљена и загнојена. Док се, погледа прикованог за плафон, беспомоћно борио за ваздух, више није деловао као винсентпрајсовска фигура, него као тужни, мали лудак. Јефтини циркуски преварант.

Све су ово биле кулисе, па и он сâм. Како је само успео да замађија читаво село и Марлу? Или такви можда имају најбољи пролаз?

Пренуо сам се, осовио се на ноге и пришао столу.

“Марла“, рекох задихано. “Марла.“

Није се одазивала.

Потражио сам њену одећу, али сам пронашао други излаз из просторије - још једна мала метална врата. На зидовима око њих биле су полепљене мапе земље из разних година са обележеним локацијама; већ на први поглед препознао сам имена градова. Са штрика су висиле мутне фотографије овалних објеката у ваздуху које су изгледале као да су тек развијене. На покретном сточићу у близини пронашао сам пиштољ за тетовирање и ласерски пиштољ од пластике. Узео сам га у руку, ни сâм не знајући зашто и повукао окидач. Пиштољ се огласио звуком полицијске сирене.

Марла се одједном усправила.

Нагнула се преко стола и испљунула густу, тамноцрвену смесу. Не крв, као што сам помислио у први мах, већ несварено месо вишње и једну овећу коштицу. Затреперила је капцима и благо се осмехнула када ме је препознала.

“Дошли сте по мене“, рече слабашним гласом.

“Имаш ли снаге да се помериш?”

Прво је одмахнула главом, затим климнула. “Била сам тамо.”

“Молим?”

“Видела сам их. Све је истина.” Смешила се, а низ образе су јој се сливале сузе.

“Причаћемо касније. Сада морамо да идемо.”

“Вас волим највише на свету.” Насмешила се. “Тебе волим највише на свету.”

Огрнуо сам је белим лабораторијским мантилом који сам нашао на оближњем чивилуку - поред свемирског одеа од станиола и кугле за кисеоник која је више личила на акваријум - и помогао јој да стане на ноге. Уфолог нам је заграђивао приступ ка просторији са хидрофором, а мени се није пролазило поред њега. Време је било да видимо шта се крије иза врата број три.

Изненадио сам се пространошћу хангара који ми се указао. Колика је уопште ова кућа?

У хангару је био паркиран летећи тањир из приче мог школског друга. Купола, обод од светлосних дугмади, сталак. Скаламерија величине тенка. Уверивши се да фигура у огртачу и даље лежи беспомоћно попут корњаче на леђима - хибернирао је тамо на поду, *йуџовао*, попут Марле донедавно - повео сам је дуж ивице НЛО-а, ка одшкринутим двокрилним вратима кроз које се видео делић ноћног неба. У једном тренутку, када је Марла изгубила равнотежу, очешали смо се о каросерију летелице одломивши пристојан комад стиропора.

Нисам имао снаге ни да се насмејем. Избили смо у двориште, у коров са друге стране картонског пса чувара. Њој је озбиљно позлило, па сам је подухватио да не падне.

Трчао сам са Марлом у наручју. Трчао сам што даље од куће на брду, жуте куће на крај села, поовске ноћне море која није смела да постоји. Размишљао сам о више ствари истовремено: како стићи до цивилизације, где је склонити, како што пре известити полицију да затвори оног болесника. Размишљао сам како све ово држати што даље од таблоида, чак и црне хронике. Највише да бих заштитио њу, њену мајку, село. Тим редом.

“Видели су вас када сте ме дочекали“, брбљала је. “Доћи ће и по вас.”

“Јесте, само су мене чекали“, одговорио сам концентришући се на одржавање равнотеже у трку. На шуму коју сам назирао у мраку. У том тренутку, нисам могао да се сетим да сам је видео када сам долазио.

“Супер је, видећете.”

“Шшш.”

Први светлосни сноп нас је пронашао надомак путељка који води ка шуми. Стигао је из ваздуха, а одмах му се придружио други и трећи.

Шарали су земљаним путем, укрштајући се, све док се сва три нису зауставила на нама. Ударио сам у спринт. *Не смеи да подијнеш поглед*, понављао сам себи.

Трчао сам са Марлом у наручју, али снопови су нас следили дрхтурећи у ваздуху. Када сам прошао први дрворед, спустио сам је у траву и залегао. Светло је шарало по стаблима, али до нас није могло да се пробије. Изнад наших глава неко време се чуло некакво зујање које није мировало у месту, да би се изненада удаљило и нестало. Нисам смео да се померим. Нисам се померио до јутра.

Марла је спавала поред мене, а ја нисам одвајао поглед од неба.

Али, извукао сам је. Извукли смо се.

Ако не рачунамо снове, никада нисам видео шта нас је то јурило.

XIV

На седамдесет деветом километру од Новог Сада данас стоје знакови “радови на путу” који праве обилазницу око села. Сељаци утоварују лешине крава на тракторске приколице.

У студентском граду, професори и студенти и даље реагују када ме виде - новинама још није досадио наш случај - али не као пре. Показују прстом, шапућу међу собом, можда ми се чак и диве, али ми више не прилазе.

Уместо да ме суспендују или пошаљу на одмор, на факултету су ми доделили нову канцеларију, на нижем, престижнијем спрату, нов компјутер и нову секретарицу. Универзитетлије кажу да им се допада публицистички који сам донео. И да, вратио сам се писању дисертације.

Кад год бих прошао поред тезге са вишњама на пијаци, обузела би ме неконтролисана мучнина и учинило би ми се да ми продавачица, заобљена, зарумењена сељанка, сваки пут намигне, покушавајући нешто да ми каже.

Први пут сам видео Марлу без шминке у болници. Седела је у кревету, у обавезној спаваћници на туфне, руку у завојима и фластерима. Никада нисмо били баш сасвим сами, око нас су се увек мували доктори, полиција, њене другарице из дома, тако да је и наш разговор био неспретан, недоречен.

“Како се осећаш?” питао сам је.

“Добро“, рекла је и изгледала као да говори истину.

“Марла. Шта се тамо десило?”

“Шта сам вам рекла да се десило?“ Узела је моју руку у своју.

“Да си... била код њих. Да је сјајно. Да ћу и ја ићи.“ Оклевао сам, а онда стиснуо петљу. “Рекла си... да ме волиш.“ Насмешио сам се да ублажим нелагоду.

“Рекла сам да вас *волим*?” Кришом ми је на длан ставила некакав крхак предмет и заклопила моје прсте. “Мора да нисам била при себи. Волим ја вас, али не тако.”

Спустио сам главу. “Имаш све што ти треба?”

“Данас поподне ми долази мајка у посету. Не могу вам описати колико се радујем.”

Сумњао сам да ће Јасна Виторовић стићи до болнице, бар не тако скоро, али ништа нисам рекао. Застао сам на вратима, а она ми је намигнула; намигнула је непријатељу. Осећао сам се као да сам је на неки начин изневерио.

Предмет који ми је ставила у руку била је играчкица, налик оној из “киндер јајета”.

Летећи тањир.

XV

Колико се наше пројекције остварују?

У данима опоравка од наше мале авантуре, нисам могао а да се не запитам да ли се Марлина представа путовања код малих зелених можда не огледа у остваривању њених и туђих жеља. Овде је свако добио баш оно што је желео.

Знам шта сам видео, али да ли су то исто видели и други? Прича у новинама поклапала се са мојим доживљајем инцидента - ПРОФЕСОР СПАСАО СТУДЕНТКИЊУ ОД МАНИЈАКА - али ни у шта више нисам био сигуран.

За Марлу су свемирци постали аутентични и стварни. Ишла им је у госте. Када је пригустило, спасао ју је професор у кога је затрескана.

Ја? Преда мном су се показали као безочни преваранти. Успут сам спасао сељанчицу (“Вишња”) која је у ствари кул (“Марла”). Постао сам херој. Живот ми више није био досадан.

Нисам смео ни да помислим шта је добила Марлина мајка (није ли она доживљавала Марлиног Уфолога као сеоског врача?). Или Мараскиново. Живот у сеоској утопији којим би сви били задовољни? Што да не.

Перцепција или стварност? Пројекција или утеха? А све нам је то пружио он, Марлин Уфолог. Читаве религије осниване су и стицале следбенике са мање од тога.

Једно, међутим, не сме да се заборави. Пре него што се приклонила, Марла се опирала. Тражила је помоћ, више пута је бежала. Није пристала да се препусти наметању снова, макар и својих сопствених. Схватио сам да немам толико снаге као она.

Веровање у летеће тањире данас је знак озбиљног менталног поремећаја. А да би моја теорија била у потпуности тачна, да стварно

јесам отпутовао у Марлин свет - међу ванземаљце јаране - недостајала је само једна ствар.

Нисам добио оно што сам највише желео. Оно што сам некада мислио да највише желим.

XVI

Затекао сам је трећег дана након што сам се вратио предавањима, на паркиралишту испред зграде факултета.

Стајала је на ветру, размазане шминке на лицу од плакања, обгрливши саму себе.

“Где си ти до сада?” рекла је Тијана, моја бивша секретарица.

Застао сам само на час, затим ћутке откључао сувозачева врата “ајкуле” и пустио је унутра.

И више се нисам бавио разлозима због којих је мој живот постао бољи.

Подједнако досадан, али бољи.

XVII

Уфолога сам виђао само у сновима, ознојеног, маничног, полураспадног, за воланом летећег тањира, оном од пластике, картона и стиропора, како бесно тражи Марлу и мене високо изнад крошњи дрвећа у околини Мараскинова, затим нагло окреће летелицу ка небу, које се отвара и гута и њу и њега у једном залобају.